

KÖNYVISMERTETÉS.

A növények szervezete. *) Irta: dr. Szabó Zoltán. A Fekete-Mágocsy-féle Erdészeti növénytan megjelenése (1891) óta ez az első magyar nyelven megjelent alaposabb szakmunka, mely az általános növénytan, tehát a külső és belső morfológia, az élettan és a biológia (ökológia) elemeit felöleli. A munka főbb részei: I. A sejt. II. A szövetek. III. A test. IV. A szaporodás szervei. V. A szervezet működése és berendezkedései. Függelék. A rendszertani csoportok áttekintése.

Az általános növénytant organografiai alapon, tehát a szervek leírása kapcsán tárgyalja, miközben a fiziológiai vonatkozásokra is kitér, azonban, amint a könyv előszavában is jelzi, az anyag éles elkülönítését külső és belső morfológiára, továbbá fiziológiára mellőzi.

A könyv az általános növénytanra vonatkozó ismereteket modern, tudományos alapon, kiváló kritikai érzékkel összegyűjtve, a legújabb forrásmunkák alapján adja. Bővebben kiterjeszkedik a sejt kémijára, a sejt anyagcseréjére, ingerlékenységére és keletkezésére. A szöveteket fiziológiai alapon, bár nem teljesen Haberlandt felosztása szerint, hanem nagyon szerencsés érzékkel a morfológiai szempontok helyes figyelembevételével tárgyalja.**)

A növényi test felépítését külső és belső morfológiai szempontból ismerteti, a szaporodás szerveit és fiziológiáját a legújabb eredmények alapján tárgyalja. Így a mesterséges szaporításnál ismerteti a Winkler által tanulmányozott különböző chimaerák fajait, az ivaros szaporodás sejtteni elemeit stb. A növényi szervezet működésénél, a táplálkozáson, a növekedésen és a mozgáson kívül a testalakítás belső és külső irányítását is tárgyalás alá veszi, mely alkalommal az átöröklés legújabb szabályait (Mendel, de Vries, Correns stb.) is tárgyalja. A növények berendezéseinek ismertetésénél pedig a biológia rövid áttekintését is adja.

*) A növények szervezete. Az általános növénytan elemei. Irta: dr. Szabó Zoltán egyet. adjunktus és magántanár, a m. k. állatorvosi főiskola cz. ny. rk. tanára. 459 oldalon, 370 képpel. 1922. A szerző tulajdona.

***) a) oszítódó szövetek; b) bőrszövetrendszer; c) szállítószövetrendszer; d) szilárdító szövetek; e) kiválasztó rendszer.

A könyv a magyar tudományos irodalomra határozott nyereséget jelent, anyag és stílus szempontjából jól sikerült alkotás, a magunk részéről azonban a tárgyalás alapjául vett organografiai rendszert helyeselni nem tudjuk, miután véleményünk szerint az általános növénytan kiterjedt anyagának a tárgyalására az ismereteknek a morfológia és fiziológia szempontjából való elkülönítése, különösen egy tankönyvnel, az ismerethalmaz áttekintését és megértését sokkal inkább lehetővé teszi, mint a szerző által bevezetett irány.

A munka természetesen elsősorban a szerző előadásaihoz készült és ezért az erdészeti növénytan speciális követelményének nem tehetett eleget, azonban még így is addig, amíg az Erd. növénytan most munkában levő II. kiadása meg nem jelenik, a magyar erd. növénytan számára is jó és előnyel használható segédkönyvet jelent.*) (Fehér.)

Neger: Die Krankheiten unserer Waldbäume und wichtigsten Gartengehölze. Stuttgart, F. Enke. 1919. 234. ábrával, 286. oldalon. A növénykórtani irodalomban hosszú évekig csak *Hartig****) kitűnő, de ma már sok tekintetben elavult munkája képviselte az erdőgazdaság különleges igényeit. *Neger* kiváló szakértelemmel összeállított könyve ezen a hiányon óhajt segíteni. A munka néhány kivételtől eltekintve, melyet a tárgyalás elméleti egysége tesz szükségessé, ugyszólván kizárólag az erdei és kerti fásnövények (inkl. cserjék) betegségeivel foglalkozik, miközben a fősúlyt az erdei fák betegségeire fekteti. Az első részben az erdei fáknek nem parazita élőlények, tehát a termőhely szervesen tényezői által okozott betegségeit ismerteti. Így a fagykárokat, a túlnagy meleg, a fényhiány, a tulerős fény, a vízhiány és vízbőség, a talaj szegénysége és tulságos gazdagsága, a levegőben

*) A munkába, sajnos, sok sajtóhiba csuszott be. Így a magunk részéről figyelmeztetünk a chlorophyll kémiaiájára vonatkozó sajtóhibákra. Ezek a következők:

22. o. chlorophyll <i>a</i>	$C_{35} H_{72} O_5 N_4 Mg$	helyesen:	$C_{55} H_{72} O_5 N_4 Mg$
" <i>b</i>	$C_{35} H_{70} O_6 N_4 Mg$	"	$C_{55} H_{70} O_5 N_4 Mg$
phytolalkohol	$C_{20} H_{39} O$	"	$C_{20} H_{39} OH$
aethioporphyrin	$C_{31} H_{34} N_4$	"	$C_{31} H_{36} N$

volna irandó.

**) *Hartig*: Lehrbuch der Baumkrankheiten. II. kiad. 1889.

előforduló mérges gázok, a por, az időjárás viszontagságai (eső, hó, szél stb.) okozta betegségeket, a fák mechanikai uton keletkezett sérüléseit és végül a fák öregségének és elhalásának okait tárgyalja.

A második részben a pathogén baktériumok, gombák, zuzmók és az élősdű virágos növények által okozott betegségeket tárgyalja. Behatóan foglalkozik e növények, illetve az erdei fák immunitásával és a különböző betegségekre való hajlamosságával, a paraziták diszpozíciójával, az infekció lényegének és a növény védekezésének ismertetésével és a betegségek gyógyításával, illetve az ellenük való védekezéssel.

A rendszertani, tehát a gyakorlat szempontjából kevésbé fontos elméleti részeket csak röviden, de a legujabb ismeretek alapján tárgyalja, a főszólyt a gyakorlati ismertetésre fekteti. A különböző gombabetegségek, illetve a betegség-okozó pathogén paraziták meghatározására ügyesen összeállított táblázatokat ad.

A munka végén egy nagyon jól összeállított kimutatást ad, melyben az erdei fákat egyenként tárgyalja és a különböző szerveiken (levél, törzs, gyökér) élősködő parazita gombákat röviden, a betegség jellegének összefoglalásával ismerteti. A munka a gyakorlati irány, de emellett kiváló alaposága, az elméletnek és gyakorlatnak ritka szerencsés érzékkel való egyesítése, az újabb erdészeti szakirodalom egyik legkitünőbb kézikönyvévé teszi. *(Fehér.)*

Török Sándor †

Uj sirt hantoltak a tatai temetőben, melybe csekefalvi Török Sándor miniszteri tanácsos tért immár örök pihenőre.

Megrendült lélekkel állottuk körül sirjét, mert éreztük, hogy időelőtti halálának a nagy összeomlás volt közvetett oka.

Mély szakismeret, lelkiismeretes kötelességtudás és pontosság, jó izlés, előzékeny, finom modor jellemezték őt. Mind oly tulajdonságok, melyek napjainkban csak keveseknek adattak meg, s amelyek hivatalos működése körében a felettes hatóságának